

Мулохизаҳои Кодири Косим пас аз як сайри бегараз дар шабакаҳои иҷтимоӣ

Март 1, 2021 12:58

«Муҳаббат ба Ватан ва муҳаббат ба одамон ду чараёни тез мебошанд, ки дар якҷоягӣ дарёи бузурги ватандӯстиро ташкил медиҳанд. Ватандӯстӣ душмани таънаву айбҷӯӣ аст».

(Мартен Густав, файласуфи олмонӣ)

ДУШАНБЕ, 01.03.2021. /АМИТ «Ховар»/. Дар шароити авҷи набарди иттилоотӣ, ки дар замони пандемияи коронавируси COVID-19 беш аз 70 фоизи аҳолии сайёраро пойбанди робитаи фазои электронӣ кардааст, бавосита ё бевосита ба баҳри иттилоот ворид мешавад. Мутаассифона, дар аксар маврид шабакаҳои иҷтимоӣ ба минбари хангоматалабон, тамаъҷӯён, игвогарон ва ранчидахотирони бадахлок табдил ёфтаанд.

Чунин нигоштааст Кодири Косим пас аз як сайри бегараз дар шабакаҳои иҷтимоӣ.

Хотиррасон мешавем, ки номбурда фаъолияти меҳнатии худро соли 1983 пас аз хатми Донишқадаи кишоварзии Тоҷикистон ба хайси агроном шуруъ намуда, минбаъд солҳои зиёд дар вазифаҳои муҳими хоҷагии давлатӣ – сарагроном, директори совхоз, инструктори КМ ЛКСМ Тоҷикистон, котиби дуҷуми кумитаи вилоятии комсомол дар Хоруг, Раиси ноҳияи Ванҷ, муовини аввали Раиси ВМКБ, муовини Вазири кишоварзии Тоҷикистон, Раиси ВМКБ, Раиси Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии ЧТ, Раиси Федератсияи итифокҳои касабаи мустақили мамлакат қор кардааст. Холо муовини Раиси Маҷлиси намояндагонӣ Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Дер зер идомаи мулохизаҳои ӯро на ба хайси мансабдори давлатӣ, балки ҳаҷун як шаҳрванди Тоҷикистон пешниҳоди хонандагон менамоем.

Шабакаҳои иҷтимоӣ ҳоло минбари касосу интиқоми хусусӣ ва маркази адовату кина шудаанд. Хатто наврасон барои дашному ҳақорат додан аз шабакаҳои иҷтимоӣ истифода мекунанд.

Бадбахтона, имрӯз агар як шахсе, ки Ватанро тарк кардааст, агар ба матлабе ё рӯйдоде аз хориҷа воқуниш кунад, онро “озодии суҳан”-гӯён гӯши фалакро медаронанд, вале агар ягон мансабдор ё корманди давлатӣ иброи ақида намоёнд, ӯро зуд ба қадом як “фабрикаи ҷавоб” мансуб медонанд ё онро фармоишӣ меноманд.

Қасро ба баҳс қашиданӣ нестам. Аслан, далелу оморӣ баррасишаванда ба шаққи шубҳа ва баҳс ниёз надорад. Ин навиштаҳо аз рӯйи ҳусумати инфиродӣ ҳам нестанд.

Аломатҳо, тамоюл ва нишонаҳои ин бесарусомонӣ сиёсии ҳадафманд, ки неруи сеюм роҳандозӣ кардааст, қомеаи солимақро ба ташвиш овардааст. Бадбахтона, ақсар ташкилотчиёни маъракаи иттилоотӣ сиёҳ дар шабакаҳои иҷтимоӣ даҳшат ва зиёни қанги шаҳрвандиро қақат шунидаанд. Ва беҳабар ва нофаҳмида аз пайи иштибоҳи игвоғарони солҳои 90-ум мераванд.

Дар ҳамаи шабакаҳои иҷтимоӣ ва саҳифаҳои блогерҳо ба истилоҳ фирориёни бурунмарзӣ — “муҳолифин”-ро истифода мекунанд. Ин истилоҳ дар асл дар илми қомеашиносӣ тафсири гурӯҳи дигарандешоне мебошад, ки расман саёт шуда, барои идоракунии давлат ё тағйири сиёсат барномаи алтернативӣ доранд. Ба таври алоҳида ҳар қас барои қасосу нисори ҳусусӣ аз ин истилоҳ истифода бурда наметавонад.

Вале ин гурӯҳи ҳамдиёрони мо ба тамоми миллат муҳолифат доранд, ҳудро бо мардуми шарифи Тоҷикистон муҳолиф эълон қарда, бо қазабу таҳдид қомеаро ба табаддулот даъват мекунанд.

Яъне онҳо қараз доранд, ҳусумат доранд ва муҳолифи шахсият мебошанд. Ҳамин аст, ки дар ҳамаи суҳбату шарҳҳои онҳо қақат таҳқир ва таънаву маломати шахсони алоҳида қой дорад.

Аз сӯи дигар, дар шинохти муосир ба ном “мухолифон”-и силохдор ё террорист эътироф шудаанд ё зархарид. Ин ҷо табиат ва ба истилох “анатомия”-и мухолифинро таҳкику таҳлил мекунам.

Хох дар ИМА, хох дар Сингапур ва хох дар кишвари афсонавии Абдурахмони Чомӣ (манзур: достони «Хирадномаи Искандарӣ». – Шарҳи АМИТ «Ховар») дар чомеа шоҳу гадо, собик маҳбус, дузд, шахси азмансабрафта, ба мансаб нарасида ва аз сарвати бо роҳи дуздӣ бадастоварда маҳрумгардида мавҷуданд.

Меҳоҳам дар бораи ахлоку одоб дар шабакахои иҷтимоӣ гӯям. Ё ба назари ман чунин менамояд ё дарвоқеъ чунин аст, ки шахсони гараздору фурсатталаби шабакахои иҷтимоӣ асосан коргурезон ва ба истилох бекорхӯҷаҳоянд.

Ба ном мухолифини «мухтарам»!

Агар ҳамаи 4 миллион шаҳрвандони баркамолу қувваи қорӣ мо шабу рӯз дар шабакахои интернетӣ шинанд ва ба навиштаҳои шумо бо хосту исроӣ шумо ба истилох “лайк” гузоранд, қор ва истехсолот чӣ мешавад?

Аз сӯи дигар, ба ҳулосае омадам, ки имрӯз интернету шабакахои иҷтимоӣ ба алаҳона ва ё қасосхонаи пинҳонӣ табдил гардидаанд.

Шумо бо қазаб дар интернет қабехтарин даҳному ҳақоратро раво мебинед, ба шахсони алоҳида тухмат мезанед. Мардумро ба нооромӣ ва табаддулот даъват мекунад, аммо қасе шуморо пайдо қарда наметавонад. Аслан, наметиносад, чун зерӣ нӣқоб пинҳонед.

Хеле дарднок аст, ки “навбатдорони шабакахои иҷтимоӣ” лофи ватандӯстиву ватандорӣ мезананд. Ва баъзан бо эҳсосоти баланд зебоӣю шахомати Ватанро тараннум мекунанд.

Агар ин Ватан ин кадар зебову фарахфизо бошад, пас чаро хиёнат кардед, чаро фирор кардед? “Дур аз Ватан мурдан бехтар аст, аз он ки бидуни Ватан дар дилу чон зиндагӣ кунед”. Ин суханони Паустовскийро низ аз ёд набароред.

Вокеан, Сингапур, Хиндустон, Арманистонро фарзандони бурунмарзии онҳо сохтаанд. Дар бучети Арманистон 36 фоизи сармоя сахми арманҳои бурунмарзӣ аст. Соле то 18 миллиард доллар ба бучети Хиндустон аз хиндуҳои бурунмарзӣ кумак ворид мешавад.

Ин омор ба мухочирони меҳнати муваккати дахл надорад.

Мо бояд бедор шавем ва хуб дарк кунем, ки ба доми “кайф”-и иттилооти интернетӣ (шабакаҳои иҷтимоӣ) наафтем, зеро аклу заковати шумо бо дасти лӯхтакбозон аз паҳлӯ идора мешавад.

Хабар соҳиб, муаллиф ва масъулият дорад. Миллиард хабару иттилооти бесоҳиб танҳо воситаи ташвиқот аст. Хурду бузурги кишвар бояд донанд, ки аклу заковати онҳоро навору ахбори шабакаҳо аз пажӯишу кашфиёт дур месозад.

Ягон лорд, демократ, ташкилоти ҷамъиятии хориҷӣ барои мо ва Тоҷикистон дилсӯз нест. Бузургонамон гуфтаанд: «Кас нахорад пушти ман чуз нохуни ангушти ман».

Хамватнони гиромӣ!

Нисфи ахбор дар шабакаҳои иҷтимоӣ дар атрофи мухочирони меҳнати мечархад. Мухочирати меҳнати айбу шарм надорад. Мухочирати меҳнати иқтисод ва тичорат аст.

Имрӯз давлатҳои абаркудрати ҷаҳон, ба монанди Хиндустон 120 миллион, Русия — 3 миллион, Фаронса — 1 миллион ва ҳатто ИМА 2 миллион мухочирони меҳнати доранд!

Хазорхо нафар коргарони Хитой дар Тоҷикистон низ ҳамаашон дипломат ё сайёҳ нестанд.

Онҳо низ мухочири кориянд. Саҳми даромад аз мухочирати меҳнатӣ дар бучети Филиппин 34 фоиз, Эрон 6 фоиз, Хиндустон 4 фоиз, Туркия 8 фоиз, Беларус 8 фоиз, Молдова 14 фоизро ташкил медиҳад.

Шумо баъзан шумораи мухочиронро аз 1,5 миллион бештар ҳисоб мекунед. Давлат ҳоҳ дар ИМА, ҳоҳ дар Африко оморӣ расмӣ дорад. Ин омор аз ҳаво гирифта намешавад. Соли 2019 як шиносам 5 маротиба ба Русия рафта омад. Аммо ба ҳисоби шабакаҳои иҷтимоӣ 5 мухочир аз кишвар рафт.

Таҳлили ахбор дар мавриди рушди иқтисодиву иҷтимоӣ Тоҷикистон дар шабакаҳои иҷтимоӣ аз ҳама беш боиси ҳашму ғазаб мегардад.

Рӯзе шаҳри Душанберо давр зада, ҳисоб кардам, ки то соли 1990 дар Душанбе 34 бинои баландошёна ва 1 меҳмонхонаи ситорадор мавҷуд буд.

Танҳо солҳои охир садҳо бинои баландошёна ва 12 меҳмонхонаи 5 — ситорадор бунёд гардидааст. То соли 1991 ҳар 14-умин оила соҳиби мошин буд. Ҳоло ба ҳар панҷумин шаҳрванд як мошин рост меояд. Касе оила ё шаҳрванди бе телефони мобилиро нишон диҳад, мукофот хоҳам дод.

Талафоти навзодон 8 баробар кам гардида, дарозумрии одамон афзуд. Барои таҳлили томографӣ одамон факат ба Москва ва Тошканд мерафтанд. Ҳоло факат дар шаҳри Душанбе 123 таҳлисоҳои мучахҳазӣ дар Осиёи Марказӣ бехтарин кор мекунанд.

Соли 1988 як мурдари тавассути роҳи вилоятҳои Сугд, Ош ва шаҳри Хоруг ба ноҳияи Ванҷ дар ду ҳафта расониданд. Ҳоло дар 5 соат аз Душанбе ба ноҳияҳои ВМКБ озод ба манзил мерасем. Дар замони Иттиҳоди Шӯравӣ дар Тоҷикистон ягон бандари хориҷӣ набуд. Ҳоло 6 пули байналмилалӣ бо хориҷи кишвар бунёд гардидааст.

Чун дар мавриди пешравихо гуфтам, бояд икром ва эътироф кунем, ки ин дастовардхоро ягон фарду шахси хориҷӣ барои мо таъмин накардааст. Чанде пеш дар як ҳамоиш аз саҳми Пешвои миллат дар истиклоли давлатӣ ва рушди устувори Тоҷикистон гуфтам.

Башариат то ба ҳол чунин пешравиӣ мӯъҷизавиро дар кишваре, ки захираи кофии нафту газ, бандарҳои дарёӣ ва баҳрӣ надорад ва тамоми коммуникатсияи байналмилалӣ он тавассути кишварҳои хориҷӣ васл мебошад, надидааст.

Масалан, 7 соли аввали истиклол бо ҷанг ва муҳолифату музокира гузашт, то ин ки бо муҳолифини ҷохталаб аҳди сулҳ баста шуд.

Ин таҷрибаи оламшумули Пешвои миллатро имрӯз дар илми давлатдорӣ ва ҷомеасозӣ фаровон истифода мебаранд. “Таҷрибаи сулҳи Тоҷикистон дар шароити авҷи даргириҳои дохилӣ ва талошҳо барои афзалият дар сиёсати геополитикӣ моҳияти байналмилалӣ дорад”. Ин суханони ёвари собиқи Президенти Русия Сергей Ястржембский барои ситоиш ва тамаллук гуфта нашудаанд. “Ман огози алангаи ҷангро бозӣ мешуморам, ҳомӯш кардани онро қаҳрамонии ҷовидонӣ меҳисобам”. Ин иқтибос аз Маҳатма Ганди қаҳрамонии Пешвои миллати моро собит менамояд.

Воқеан, аз овони ҷавонӣ Пешвои миллат ягон бор барои вазифа ва мансаб талош накардааст. Ҳатто ба ҳайси мутахассиси иқтисодшинос ва корманди фаъол ба мактаби олии хизбӣ, ки дар он замон як зинаи асосии нардбони мансаб буд, дохил шудан нахостааст.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки чанд сол пеш мардум якдилона ҳамчун Пешвои миллат қабулаш карданд, соли 1992 барои ягон вазифа талош накард.

Ҳама ёд дорем, ки дар он иҷлосия қадрҳо ва роҳбарон аз масъулият мегурехтанд. Соли 2008 дар мулоқот бо сокинони ноҳияи Ишқошим як собикадори меҳнат бидуни рӯзномаи мулоқот аз ҷой бархест. Он вақт ман Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон будам. Ана ҳамон вақт бе омодагии қаблӣ ин пири хирадманд ба Президент “Пешвои

миллат” гўён хитоб намуд. Ин андеша, пешниҳод ва нияти холиси халк буд.

Бигуздор гумони шуморо дар конуншиканин интиҳоботҳо ба инобат гирем, вале ҳакамон ва қоршиносоне, ки 500 мусулмони бонуфузи ҷаҳонро аз 2,5 миллиард интиҳоб мекунам, ба Эмомалӣ Раҳмон на ҳеш ҳастанду на шинос.

Магар мо ҳуқуқи маънавӣ надорем бо ин ҷаҳр кунем, ки аз кишвари собиқ атеистии солҳои 90-ум 56-умин шӯҳратмандтарин мусулмони ҷаҳон маҳз тоҷик баромадааст?!

Тоҷикистон дар даврони Иттиҳоди Шӯравӣ дар маълумотномаи СММ бо ду ҷумла мақом дошт. Вале ин абармарди сиёсат дар таърихи миллат аз минбари СММ 5 иқдоми дорои аҳамияти умумибашарино эълон намуд.

Сарвати Тоҷикистон — обро ба дастурхони ҷаҳонӣ гузошт ва бо раъӣ яқдилона дар ин бора санадҳои дахлдор қабул шуданд.

Бо азму талошҳои шабонарӯзии Пешвои муаззами миллат ва мардуми шарифи Тоҷикистон кишвари мо таъмини истиқлолияти энергетикӣ ва истифодаи самарабахши нерӯи барқ, аз бунбасти коммуникатсионӣ баровардан ва ба кишвари транзитӣ табдил додани Тоҷикистон, ҳифзи амнияти озукаворӣ ва дастрасии аҳолии мамлакат ба гизои хушсифат, инчунин вусъатдиҳии шугли пурмахсулро ҳамчун ҳадафҳои стратегияи худ интиҳоб намуда, ҳоло нақшаи гузариши иқтисодӣ аз шакли аграрӣ-индустриалӣ ба индустриалӣ-аграрӣ амалӣ шуда истодааст.

Алҳол Тоҷикистон бо 192 кишвари дунё робита дошта, шарикӣ 160 конвенсия, созишнома ва узви 23 ташкилоти ҷаҳонӣ мебошад. Ба ҳайси яке аз муассисони СХШ, СААД ва СХИ мақоми Тоҷикистон дар мадди аввал аст.

Аз душман дӯст ва аз дӯстон шарикони стратегӣ ба вучуд овардан танҳо ҳоси бузургмардон аст.

Ин шохкорихои азим осон ба даст наомадаанд. Дар паси хар корнамой саъю талоши шабонарӯзии Пешвои муаззами миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон, хатар ба ҷисму ҷон, мулоқотҳои тунду тез ва гуфтугӯҳои бардавом, қарордодҳои тақдирсозӣ байнидавлатӣ, муколамаҳои дипломатӣ, устувории имон ва сабуриву тамкини бузург меистанд.

Ба таърих назар кунед. Нерӯҳои баркии оби Норақро 15 ҷумҳурии собиқ Шӯравӣ, 5 давлати хориҷӣ, 1780 ширкату ташкилотҳои хориҷӣ дар 12 сол сохтанд.

Вале қалонтарин нерӯҳои минтақа — “Рогун” бо имконот ва қувваи худӣ бунёд шуда истодааст. Ханӯз соли 2001 Пешвои миллат моҳияти ҷаҳонии “энергияи сабз” ва истиклолияти энергетикӣ кишварро таҳия карда буд.

Ҷумҳурии Тоҷикистон аз лиҳози иқтисодӣ энергетикӣ дар ҷаҳон ҷои 8-ум ва дар ИДМ ҷои дуюмро мегирад. Дар мушкилтарин даврони бӯҳрони молиявӣ Пешвои миллат ду ҷарҳаи НОБ “Рогун”-ро ба қор даровард. Дар се соати сари ҷамъабараки трактор нишастаи тамомӣ дунё ба қори Пешвои миллат бо булдозер назорат мекард ва ӯ шахсан бо дастони ҳеш маҷроӣ Вахшро ба нерӯҳои равшан намуд.

Ин шӯроат барои садсолаҳои баъдӣ низ нур ва нерӯи барқ мебахшад.

Ба шумо — суҳанҷинҳои шабақаҳои иҷтимоӣ ҳамаҷунин ёдрас мекунам, ки истиклолияти қомили ИМА дар 120 сол, Фаронса 43 сол, Хиндустон 57 сол пурра ташаккул ёфт.

Замоне ки дар ИДМ мероси Иттиҳоди Шӯравиро тақсим мекарданду ҷумҳуриҳои дигар ҳама ҳешро аз Шӯравӣ меситонданд, мо барои ҳифзи истиклолу яқинҷағӣ меҷанҷидем. Давлати навини мо баъди қасби истиклол танҳо аз соли 2004 қоматашро рост қард.

Дар 17 сол ягон кишвари дунё ба кишвари рӯ ба рушд табдил наёфтааст, ҷунонки Тоҷикистон пешрафт қард.

Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон давлатро аз утоқи корӣ ва аз рӯи ҳисоботҳо идора намекунад. Дар зарфи 10 моҳ, ки пандемия ҳукм меронд, Пешвои миллат дар киштзорҳои вилояти Сугд, боготи Хатлон, корхонаҳои саноатии Душанбе озод бо мардум дидор ва гуфтугӯ менамуд.

Асрори дигари пешравӣ низ махфӣ нест. Сарвари давлат рушди ҳар соҳаро бо шароити иқлим, тақозои зиндагӣ ва тамоюли бозори ҷаҳонӣ оқилона мутобиқ менамояд. Хадафи ҷоруми милли — рушди саноатӣ-аграрии кишвар барномаи инкилобии истисноӣ аст.

Агар саноат локомотив бошад, соҳаи кишоварзӣ катора буда, бо суръати кофӣ ба пеш ҳаракат хоҳад кард.

Дабири кулли Созмони Милали Муттаҳид Антонио Гутерриш соли 2018 хангоми боздид аз Тоҷикистон, барҳақ, Пешвои миллатро “инсонӣ поқдил ва ташкилотчиӣ оқил” номид.

Банда солҳои зиёд дар рӯзҳои мушкил дар ВМКБ бо Пешвои миллат кор кардам. Ин барои ман шахсан ифтихор аст, ки бо чунин фарзанди сарсупурда, ҷонфидо, ҳирадманд, шучоъ, сиёсатмадори сатҳи ҷаҳонӣ кор кардаам. Ин иқболи баландест, ки ҳар як инсон орзу мекунад.

Ин воқуниши ман ҳамчун як шахрванди одии ин сарзамини бихиштӣ, ҳамчун як тоҷики ватандӯст рӯи коғаз омадаву унвонии корбарони шабакаҳои иҷтимоӣ ирсол мешавад.

Мардум дар дуояшон аз даргоҳи Парвардигор ба Пешвои муаззами миллат саломатӣ ва сарбаландии бештару бештарро орзу мекунанд.

Воқеан, дар омади сухан боз як хоҳиши бародарона дорам. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо сарвари Пешвои миллат аз танкиди воқеиву созанда парҳез намекунад, ҳарос надорад.

Тоҷикистон ягона кишвари ИДМ аст, ки меъёри қонуни воқуниш ба танкиди ВАО дошта, тибки Фармони №622 арзу андешаҳои танкидро баррасӣ менамояд.

Ҳамзамон бо ин, бояд мақоли тоҷикии “Мочарои хонаро ба кӯча намебароранд”-ро дар ёд дошта бошем. Ҳамагӣ мусулмонем. Аз лиҳози ақидаи ҳоҳ демократ бошем, ҳоҳ даҳрӣ ё тундғаро, бояд одоби баҳс, тарзи муошират ва русуми ҳуби тоҷиконро риоя кунем.

Ва ниҳоят гуфтор. Пештар аз ҳама, тансихатӣ ва тавфики қоратонро орзу дорам. Бигзор, душаҳрвандиву сешаҳрвандӣ гиред. Ин имқонпазир ва дар ҷаҳорҷӯбаи ақл аст.

Бигзор ба ҳуқумату ташкилоти дигар хидмат кунед. Вале Тоҷикистон ватани мову шумост, ягона аст. Ва дар ҳама ҷо, дар ҳама сатҳ шуморо “тоҷик” меғӯянд.

Қама ҳама бошад, аз зодағони Душанбе — яҳудиёни Тоҷикистон дар ҳориҷи кишвар бояд ибрат гирифт. Онҳо дар ҳориҷи кишвар, бо вучуди зиндагии шохона, пеш аз мурдан як қаф ҳоки Тоҷикистонро бо ҳуд мебаранд.

Қинаҳоро аз дил бароред. Адовати шаҳсиرو дур созед. Мо садҳо миллион нестем. Танҳо ваҳдату дӯстӣ моро ба зиндагии шоиста мерасонад, муваффақ мекунад.

Ин мисраҳои Мағлоно Ҷалолиддини Балхиро ба ёд оред, ки гуфтааст:

Ақл меғӯяд, ки айши беқарон
Ҳаст дар ҳамазистӣ бо дигарон,
Ту ҳама, эй фарзанд, танҳо аз ҳирад
Бо тамоми мардуми рӯи замин,
Дӯстӣ кун! Беҳтарин дин аст ин.
Боқӣ, дар паҳои Ҳудованд бошед!!

Бо эҳтиром,

Кодири КОСИМ,
шахрванди Чумхурии Тоҷикистон,
сокини шаҳри Душанбе